

II

Когато зърна отдалеч българския Дунавски бряг и пред просълзените му очи почнаха да изникват първите познати очертания на родния град, напуснат преди повече от десет години, Николай Павлович усети как сърцето му се свива в мъчителна болка. Тогава той разбра неутолимия копнеж на Берон и Раковски, на Славейков, на Иван Денкоглу, на братовчеда си Катранов, който болен вече, преди да замине от Виена за Италия, се беше отбил за късо време в Свищов, заедно с Лариса. Да подишаш родния въздух, да слушаш познатия говор, да бутнеш домилиялата порта на бащиния дом, да надникнеш в двора, където си играл с малките си братя и сестри.. Как бе можал до тогава да живее по чужбина, лишен от най-голямото благо...

Но твърде наскоро приятелското предупреждение на Славейков излезе неутолима истина. Тревненските иконописци посредат враждебно изкуството на икватора, който иска да рисува в триизмерния живопис своите богородици и светии, както Рафаело, Леонардо, Тинторето, Ван Дайк. Наричаг го „папиш“, „протестантин“, противник на православието. Никой не иска да възприеме идеята му за основаване на едно рисуващо училище за младежта. Обажда се само един кандидат. Получава поръчки за иконите на черквата „Св. Димитър“ в Стара Загора, но Станислав Доспевски предлага да ги нарисува на по-ниска цена. И му отнема поръчката.

А в това време Димитър гладува във Виена. Нима и него ще постигне съдбата на Катранов? И Николай решава да подири късмет си в Търново. Дълбокото му разочарование личи в едно писмо, което той отправя до приятеля си Славов в Стара Загора.